

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Zakoni in akti

Besedilo

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
<http://www.vlada.si/>

PREDSEDNIK DRŽAVNEGA ZBORA
L J U B L J A N A

EVA: 2011-1611-0043
Številka: 00712-4/2011/13
Datum: 17. 2. 2011

Vlada Republike Slovenije je na 121. redni seji dne 17. 2. 2011 določila besedilo:

- PREDLOGA ZAKONA O PREPREČEVANJU ZAMUD PRI PLAČILIH,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 143. člena poslovnika Državnega zbora po nujnem postopku.

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona o preprečevanju zamud pri plačilih obravnava po nujnem postopku, ker je sprejetje predlaganega zakona nujno potrebno zaradi preprečitve težko popravljivih posledic za delovanje države zaradi plačilne nediscipline. Predlog zakona bo pripomogel k odpravi plačilne nediscipline in s tem k preprečitvi težko popravljivih posledic za delovanje države.

Plačilna nedisciplina namreč negativno vpliva na likvidnost, konkurenčnost in razvoj gospodarskih subjektov ter zapleta njihovo finančno upravljanje. Upniki zaradi zamud pri plačilih potrebujejo zunanje financiranje, ki je težje dostopno v obdobju gospodarskega upada, zamude pa so lahko celo vzrok za stečaj sicer zdravih podjetij, zlasti malih in srednje velikih.

Vlada Republike Slovenije je na podlagi 45. člena poslovnika Vlade Republike Slovenije in na podlagi 235. člena poslovnika Državnega zbora določila, da bodo kot njeni predstavniki na sejah Državnega zbora in njegovih delovnih teles sodelovali:

- dr. Franc Križanič, minister za finance,
 - Mateja Vraničar, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
 - mag. Katja Božič, generalna direktorica, Ministrstvo za finance,
 - mag. Irena Vodopivec Jean, sekretarka, Ministrstvo za finance,
 - Urška Cvelbar, podsekretarka, Ministrstvo za finance,
 - Aleš Butala, višji svetovalec, Ministrstvo za finance,
 - Anja Rijavec, svetovalka, Ministrstvo za finance.
- Mag. Helena KAMNAR
GENERALNA SEKRETARKA

PRILOGA: 1

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
<http://www.vlada.si/>

NUJNI POSTOPEK EVA 2011-1611-0043

PREDLOG ZAKONA O PREPREČEVANJU ZAMUD PRI PLAČILIH

I UVOD

1 OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Predlog zakona o preprečevanju zamud pri plačilih sledi rešitvam v predlogu Direktive 2011/.../ES o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (v nadaljnjem besedilu: direktiva 2011/.../ES). Direktiva 2011/.../ES razveljavlja Direktivo 2000/35/ES o boju proti zamudam

pri plačilih v trgovinskih poslih in uvaja ukrepe, ki še niso bili posebej urejeni v drugih notranjepravnih predpisih. Spremembe pomenijo nov pristop k razvoju pravnega in poslovnega okolja, ki spodbuja pravočasno plačevanje in odpravljanje zamud pri plačilih v trgovinskih poslih med gospodarskimi subjekti ter med gospodarskimi subjekti in javnimi organi. Veliko plačil, zlasti med finančno in gospodarsko krizo, se med gospodarskimi subjekti in javnimi organi opravi pozneje, kot je bilo dogovorjeno, kljub dostavljenemu blagu ali opravljenim storitvam. Povečanje plačilne nediscipline negativno vpliva na likvidnost, konkurenčnost in razvoj gospodarskih subjektov ter zapleta njihovo finančno upravljanje. Upniki zaradi zamud pri plačilih potrebujejo zunanje financiranje, ki je težje dostopno v obdobju gospodarskega upada, kar je lahko celo vzrok za stečaj sicer zdravih podjetij, zlasti malih in srednje velikih. Tudi plačilna disciplina javnih organov ni zgledna, zato imajo javni organi posebno odgovornost dajati zgled in praviloma plačevati račune v tridesetih dneh ter spodbujati denarni tok podjetij. Na povečanje plačilne nediscipline v razvitih evropskih gospodarstvih 1 kažejo med drugim raziskave Intrum Justitia, v katerih je ugotovljeno, da so se zamude s plačili v povprečju s 15,1 dneva v letu 2004 povečale na 19 dni v letu 2009.2 Evropski plačilni indeks za leto 2010, ki zajema 6000 podjetij v 25 državah EU, prikazuje, da je bilo v primerjavi z letom 2009, ko je bilo odpisanih 2,4 odstotka vseh transakcij, v letu 2010 odpisanih 2,6 odstotka vseh transakcij. Upoštevajoč evropski plačilni indeks za leto 2010, znašajo neporavnani dolgovi podjetij v Evropi, ki niso nikoli plačani, 300 milijard evrov. Ti so v primerjavi z letom 2009 zrasli za 8 odstotkov in so primerljivi nacionalnemu dolgu Grčije.3 Banka Slovenije v Poročilu o finančni stabilnosti (maj 2010, str. 25) ugotavlja, da so podjetja leta 2009 poslovala v razmerah relativno nizkega povpraševanja, omejenih virov financiranja, poslabšane likvidnosti in povečane plačilne nediscipline. Tok financiranja podjetij se je v primerjavi z letom 2008 izrazilo zmanjšal, in sicer pri bankah, nebančnih finančnih institucijah, tujini in v sektorju podjetij. Medpodjetniško financiranje je leto prej v glavnem še lahko nadomestilo zmanjšanje drugih virov. Zadolževanje podjetij v tujini se je lani zmanjšalo še bolj kot doma, predvsem v obliki komercialnih kreditov in posojil, najetih pri tujih podjetjih. To je bil eden od vzrokov povečevanja kreditnega povpraševanja po kratkoročnih virih pri slovenskih bankah. Banke so leta 2009 zaostrovale kreditne standarde. Eden od vzrokov za to je struktura financiranja podjetij.

1 <http://www.euractiv.com/en/enterprise-jobs/governments-struggle-fulfil-promises-late-payments-news-380108>

2 <http://www.intrum.com/en/european-payment-index.html>

3 <http://www.euractiv.com/en/enterprise-jobs/european-businesses-crippled-by-late-payments-news-494080> Slovensko gospodarstvo se sicer že dalj časa srečuje s plačilno nedisciplino, ki prizadene zlasti likvidnost in konkurenčnost mikro, malih in srednje velikih podjetij, saj so ta zaradi svoje majhnosti, zaradi katere se jim znižuje ekonomska in pogajalska moč v odnosu do poslovnih partnerjev in bank, bolj izpostavljena likvidnostnim težavam kot večja podjetja, ki jim je likvidnostne težave delno uspelo preložiti prav na mala in srednje velika podjetja. Plačilna nedisciplina je s sedanjo finančno in gospodarsko krizo postala izjemno pomemben dejavnik likvidnostnih težav podjetij, kar mnoga od njih zaradi šibkih finančnih rezerv vodi v insolventne postopke (prisilna poravnava, stečaj). Slovenska podjetja so namreč v krizo vstopila zelo visoko zadolžena. Po podatkih Banke Slovenije (Poročilo o finančni stabilnosti, maj 2010, str. 36) je finančni vzvod med letoma 2006 in 2008 hitro naraščal ter v letu 2008 dosegel 165 odstotkov. Zaradi skoraj popolne ustavitve vseh virov financiranja podjetij se v letu 2009 finančni vzvod v povprečju ni pomembneje spremenil, njegovo gibanje v posameznih dejavnostih pa je bilo odvisno od uspešnosti pridobivanja finančnih virov v zaostrenih razmerah. V obdobju zadnje konjunktore (po letu 2002) so se podjetja na podlagi stalne rasti povpraševanja pospešeno zadolževala, da bi vlagala v večje proizvodne zmogljivosti. Finančni vzvod podjetij (delež finančnih in poslovnih obveznosti v sredstvih) je tako pospešeno rasel (slika 1), s tem so podjetja postala občutljivejša za nihanja denarnega toka, saj so se povečevali fiksni stroški v zvezi s finančnimi obveznostmi (odplačevanje obresti in glavnice). Z rastjo finančnega vzvoda se je zmanjševal tudi delež najkakovostnejšega vira financiranja, tj. kapitala.

Slika 1: Delež finančnih in poslovnih obveznosti v sredstvih slovenskih podjetij

Vir: AJPES, lastni izračun

Ugotovitve Banke Slovenije v Poročilu o finančni stabilnosti (maj 2010, str. 28) o finančni strukturi in zadolženosti slovenskih podjetij so naslednje: V strukturi finančnih obveznosti podjetij pomeni lastniški kapital 42 odstotkov, kar je za 6 odstotnih točk manj kot v evrskem območju. Zadolženost slovenskih podjetij, merjena z razmerjem med dolžniškim in lastniškim financiranjem, je v Sloveniji precej višja kot pri podjetjih v evrskem območju (147 odstotkov v primerjavi s 105 odstotki v evrskem območju) in kaže na problem podkapitaliziranosti podjetij v gospodarski krizi. Visoka zadolženost je pomemben omejitveni dejavnik pri pridobivanju posojil pri bankah, ki so začele previdneje ocenjevati kreditno tveganje posojiljemalcev. Za izboljšanje strukture financiranja bodo podjetja morala aktivneje pridobivati sveže lastniške vire namesto dolžniških virov. Pri tem bo rast kapitala iz zadržanih dobičkov omejena zaradi pričakovanih nizkih dobičkov v prihajajočih letih. Dobički bodo na eni strani nižji zaradi pričakovane počasne dinamike okrevanja v prihodnjih letih, na drugi strani pa zaradi visoke obremenjenosti podjetij s servisiranjem visoke zadolženosti, zlasti tistih, ki so se zadolževala z visokimi vgrajenimi pribitki v cenah posojil. Drugi pomemben kazalnik neustrezne strukture financiranja podjetij je visok delež kratkoročnih virov financiranja, ki vpliva na njihovo slabšo likvidnost. Posredno to kaže kratkoročno naravnano podjetij na tekoče poslovanje in na prenos strukturnih bančnih problemov v financiranje podjetij. Delež kratkoročnih posojil v vseh posojilih pri bankah znaša 36 odstotkov in je bistveno višji kot v povprečju evrskega območja (25 odstotkov). Višji kot v evrskem območju je tudi delež vseh kratkoročnih virov (posojil in komercialnih kreditov) v strukturi finančnih obveznosti podjetij: 32 odstotkov v primerjavi z 22 odstotki. Kratka ročnost virov pomeni za podjetja tudi večje potrebe po refinanciranju, kar je v razmerah finančne krize ovirano z omejenostjo virov, s tem pa tudi višje celotne stroške financiranja podjetij (Banka Slovenije, Poročilo o finančni stabilnosti, maj 2010, str. 28). Zmanjšana gospodarska aktivnost je vplivala tudi na zmanjšanje povpraševanja po posojilih, s tem pa se je tudi prekinilo naraščanje zadolževanja podjetij, po drugi strani pa se je zaradi povečanih tveganj v zvezi s slabimi posojili in omejenostjo finančnih virov na mednarodnih trgih močno zmanjšala tudi kreditna aktivnost bank, še posebej na področju kratkoročnega financiranja gospodarstva. Kljub ugodnejšim obrestnim meram v zadnjih dveh letih visoka zadolženost podjetij ob manjših prihodkih tako ustvarja močan pritisk na stroške (finančni vzvod). Zaradi močno oslabiljene dobičkonosnosti podjetij, ki je posledica neto izgub iz financiranja in predvsem v zadnjem letu izgub iz poslovanja, se je povečalo tudi tveganje podjetij glede dolgoročne plačilne sposobnosti. To je značilno zlasti za predelovalne dejavnosti, gradbeništvo ter promet in skladiščenje, ki so pomembne dejavnosti za slovensko gospodarstvo. Povpraševanje v teh dejavnostih se je izrazilo zmanjšalo, tako tuje kot tudi domače. **Slika 2: Vrednost kratkoročnih kazalnikov gospodarske aktivnosti v Sloveniji**

Vir: SURS, preračuni UMAR (Ekonomsko ogledalo, oktober 2010)

Kot je razvidno s slike 2, je bil padec aktivnosti izrazit ob koncu leta 2008 in v začetku leta 2009, nato pa se je stanje začelo izboljševati v izvoznih dejavnostih, kar je iz negativnega trenda potegnilo tudi predelovalne dejavnosti. Po drugi strani pa aktivnost gradbeništva še vedno močno upada. V letu 2009 je gradbeništvo v povprečju še dodatno povečalo obseg zadolževanja, hkrati pa je zmanjšano povpraševanje dodatno povečalo obseg zalog. Posledica je močno poslabšanje plačilne sposobnosti v gradbeništvu, ki se po verigi kupcev in dobaviteljev širi tudi zunaj te dejavnosti. Banka Slovenije ugotavlja, da je bil v gradbeništvu ob koncu leta 2009 dolžniški kapital več kot 4-krat višji od lastniškega kapitala, v povezani dejavnosti poslovanja z nepremičninami pa skoraj 3-krat. Najvišje ravni zadolženosti dosegajo podjetja v prometu in skladiščenju (480 odstotkov), finančni vzvod malih in srednje velikih podjetij pa je ob koncu leta 2009 znašal 219 odstotkov, kar je za 57 odstotnih točk več kot v povprečju vseh nefinančnih podjetij. V gradbeništvu in prometu z nepremičninami je zadolženost podjetij izjemno visoka ne glede na njihovo velikost. Visoka konjunktura v gradbeništvu je spodbujala visoko aktivnost, podprto z zadolževanjem, tudi v množici malih podjetij, ki so po padcu aktivnosti ostala močno zadolžena. Zaradi skoraj popolne ustavitve vseh virov financiranja podjetij se v letu 2009 finančni vzvod v povprečju ni pomembneje spremenil. Rast terjatev, ker dolžniki ne plačujejo pravočasno, na eni strani in na drugi strani otežene možnosti pridobivanja finančnih virov pri bankah, s katerimi bi podjetja financirala večje terjatve, ter manjši prihodki so podjetja prisilili v podaljševanje rokov poravnavanja obveznosti do dobaviteljev in celo obveznosti do zaposlenih ter države. Krog plačilne nediscipline se je zaradi slabih plačnikov po verigi kupcev in dobaviteljev širil tudi na prvotno dobre plačnike in zdrava podjetja. Pomemben

kazalnik plačilne nesposobnosti je obseg oziroma vrednost dospelih neporavnanih obveznosti iz naslova sodne izvršbe in davčne izvršbe (davčni dolg) v trajanju več kot 5 dni neprekinjeno. Po podatkih Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPES) je število pravnih oseb, ki so imele dospele neporavnane obveznosti iz naslova sodne in davčne izvršbe v trajanju nad 5 dni neprekinjeno, od zadnjega trimesečja leta 2008 neprestano naraščalo, hkrati pa se je povečeval tudi povprečni dnevni znesek teh obveznosti (slika 3). V letu 2010 se je stanje v prvi polovici leta stabiliziralo, v septembru in oktobru pa je njihovo število in znesek obveznosti ponovno začel rasti (preglednica 1). Nadaljevanje trenda poslabšanja plačilne nesposobnosti je še izrazitejše med samostojnimi podjetniki in zasebniki (slika 4), saj sta se število oseb in znesek teh obveznosti vztrajno povečevala v vsem letu 2010. Še vedno narašča tudi število t. i. »trajno blokiranih« pravnih oseb (slika 5), ki so imele dospele neporavnane obveznosti iz naslova sodnih sklepov o izvršbi in iz naslova davčnega dolga nad 365 dni neprekinjeno. **Slika 3: Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 5 dni neprekinjeno po četrtletjih (q1 2008 – q4 2010)**

Vir: AJPES

Slika 4: Samostojni podjetniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane dejavnosti z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 5 dni neprekinjeno po mesecih v letu 2010

Vir: AJPES Decembra 2010 je bilo podjetij, ki so imela zapadle neporavnane obveznosti iz naslova sodnih sklepov o izvršbi in iz naslova davčnega dolga več kot 5 dni neprekinjeno, že 6.102 oziroma 16,2 odstotka več kot decembra 2009. Povprečni dnevni znesek zapadlih neporavnanih obveznosti iz istega naslova pa je pri pravnih osebah znašal že 387 milijona EUR oziroma 50,8 odstotka več kot decembra 2009. Samostojnih podjetnikov in drugih fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, z neporavnanimi obveznostmi iz istega naslova je bilo 8.670, znesek obveznosti pa je znašal 100,4 milijona EUR. Stanje je najslabše v gradbeništvu, v katerem je s plačili sodne in davčne izvršbe zamujalo 1.319 podjetij in 2.292 samostojnih podjetnikov, zapadli znesek pa je skupno dosegal 143,9 milijona EUR. Zelo slabo stanje plačilne nediscipline pa je bilo še v dejavnosti trgovine in popravil motornih vozil, predelovalni dejavnosti ter finančni in zavarovalniški dejavnosti. **Preglednica 1: Poslovni subjekti z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 5 dni neprekinjeno v letu 2010**

Meseci	Štev. pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi	Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti (v EUR)	Štev. samostojnih podjetnikov in drugih fizičnih oseb, ki opravljajo registrirane dejavnosti, z dospelimi neporavnanimi obveznostmi	Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti (v EUR)
jan. 10	4.870	273.893.564	5.808	59.895.545
feb. 10	4.936	279.669.325	5.940	62.049.893
mar. 10	5.182	283.681.018	6.620	65.916.185
apr. 10	4.905	278.673.104	6.636	68.775.267
maj 10	4.761	269.888.461	6.571	71.383.932
jun. 10	4.944	270.833.776	7.467	77.842.874
jul. 10	4.683	272.157.962	7.019	77.897.900
avg. 10	4.638	318.676.802	7.160	79.197.255
sep. 10	5.378	311.993.981	7.817	84.339.654
okt. 10	5.565	332.704.743	8.304	90.511.988
nov. 10	5.715	363.459.843	8.097	94.002.060
dec. 10	6.102	387.029.118	8.670	100.411.920

Vir: AJPES (Metodološko pojasnilo: evidenca vsebuje le neporavnane obveznosti iz naslova sodnih sklepov o izvršbi in iz naslova davčnega dolga, ne pa tudi drugih neporavnanih obveznosti iz naslova neplačanih računov med upniki in dolžniki.)

Slika 5: Število poslovnih subjektov z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 365 dni po mesecih za leto 2010

Vir: AJPES

Slika 6: Število začetih stečajev, prisilnih poravnav in likvidacij poslovnih subjektov v letih 2008, 2009 in 2010

Vir: AJPES

Dolgoročna plačilna nesposobnost je po podatkih AJPES-a pri številnih gospodarskih subjektih povzročila hitro povečevanje števila insolventnih postopkov. Število stečajnih postopkov gospodarskih subjektov (gospodarske družbe, zadruge, samostojni podjetniki, zasebniki) v zadnjih dveh letih hitro narašča, predvsem pa je skrb vzbujajoče povečevanje v letu 2010 (slika 6). V letu 2010 je bilo namreč število začetih stečajnih postopkov glede na isto obdobje lani večje kar za 54 odstotkov, v primerjavi z letom 2008 pa se je v letu 2010 število začetih stečajev več kot podvojilo. Povečuje se tudi število začetih prisilnih poravnav, število začetih likvidacijskih postopkov pa je konec leta 2010 približno na ravni leta 2009. **Slika 7: Indeks pojavnosti dogodka neplačila**

Vir: AJPES

Pomemben kazalnik poslabševanja plačilne sposobnosti je tudi pojavnost dogodkov neplačil, ki jo ugotavlja AJPES pri bonitetnih ocenah slovenskih podjetij po modelu AJPES S.BON. Dogodki neplačila so pri tem opredeljeni kot blokade (dospele neporavnane obveznosti iz naslova sodne in davčne izvršbe) transakcijskega računa podjetja v trajanju 30 dni ali več neprekinjeno ali blokada transakcijskega računa v trajanju 60 dni s prekinitvami v posameznem letu ali začetek stečajnega postopka, postopka prisilne poravnave, likvidacije. Pojavnost dogodkov neplačila, ki jo AJPES spremlja z indeksom pojavnosti dogodka neplačila od leta 2003 (slika 7), kaže razmeroma stabilno stanje do konca leta 2008. V letu 2009 se je pojavnost teh dogodkov več kot podvojila, v letu 2010 pa se pričakuje 4,5-krat večja pojavnost dogodkov neplačil kot v obdobju pred krizo. Poslabšano likvidnost podjetij Banka Slovenije (Poročilo o finančni stabilnosti, maj 2010, str. 37) pojasnjuje na podlagi naraščajočih zamud pri poravnavanju obveznosti do bank. Število podjetij, ki z zamudo poravnajo svoje obveznosti do bank, se je povečalo s 14,2 odstotka ob koncu 2008 na 17,9 odstotka februarja 2010. Pri tem je 11,4 odstotka podjetij takih, pri katerih so zamude februarja presegale 90 dni. Bolj kot število podjetij z zamudami narašča njihova povprečna ročnost, kar nakazuje na podaljševanje že obstoječih zamud in s tem poglobljanje likvidnostnih težav v podjetjih. Delež obveznosti podjetij do bank, ki jih podjetja poravnajo z zamudo, daljšo od 90 dni, se je v letu 2009 podvojil, in sicer s 3,5 odstotka ob koncu leta 2008 na 6,6 odstotka ob koncu leta 2009. Februarja 2010 se je delež obveznosti podjetij pri bankah, ki jih poravnajo z daljšimi zamudami od 90 dni, dvignil do 7,5 odstotka. Mala in srednje velika podjetja so bolj izpostavljena likvidnostnim težavam prav zaradi svoje majhnosti, zaradi katere se znižuje njihova ekonomska in pogajalska moč v odnosu do poslovnih partnerjev in poslovnih bank. Večjim podjetjem likvidnostne težave delno uspe preložiti na mala in srednje velika podjetja, pri katerih se te težave stopnjujejo. Zamude pri poravnavanju obveznosti malih in srednje velikih podjetij do bank so

daljše, delež podjetij z zamudami pa višji kot pri velikih podjetjih. Skoraj 17 odstotkov obveznosti malih in srednje velikih podjetij do bank je ob koncu leta 2009 izkazovalo zamude, kar je za 4,2 odstotne točke več kot pri vseh podjetjih skupaj (Banka Slovenije, Poročilo o finančni stabilnosti, maj 2010, str. 38). Obrtniki so skupina komitentov, ki so ji banke sicer po deležu v kreditnem portfelju manj izpostavljene, izkazujejo pa izredno visoke zamude. Obe skupini komitentov, tujci in obrtniki, sta v letu 2009 močno povečali celoten obseg zamud in zamude, daljše od 90 dni. Pri tujcih, ki imajo razmeroma visok 15,7-odstotni delež v razvrščenih terjatvah bank, se skoraj petina razvrščenih terjatev poravnava z zamudo in skoraj 11 odstotkov terjatev zamuja več kot 90 dni. Še višje tveganje z vidika daljših zamud je pri obrtnikih, ki pa imajo razmeroma nizek delež v kreditnem portfelju bank. V primerjavi z nefinančnimi podjetji so pri tujcih in obrtnikih celotne zamude narasle precej več kot zamude nad 90 dni, kar kaže na razširitev kroga zamudnikov iz teh skupin komitentov in hkrati napoveduje njihovo nadaljnje podaljševanje v prihodnje. Pri obrtnikih je tak razvoj verjeten zaradi naraščajoče plačilne nediscipline, ki se veržno prenaša od večjih podjetij proti manjšim (Banka Slovenije, Poročilo o finančni stabilnosti, maj 2010, str. 96). Gospodarsko stanje z vidika posledic plačilne nesposobnosti gospodarskih subjektov jasno kaže, da je treba v slovenskem gospodarstvu izkoristiti vsak mogoč ukrep za pospešitev poravnavanja zapadlih neplačanih obveznosti, da se tako pomaga zdravemu jedru gospodarstva in olajša preživetje gospodarske krize. Kreditna dejavnost bank je namreč še zelo nizka, saj se tudi banke srečujejo s pomanjkanjem likvidnih sredstev, ki bi jih lahko posojale gospodarskim subjektom. Dolžniško financiranje terjatev, ki zaradi nezmožnosti dolžnikov, da bi jih hitro poravnali, postajajo čedalje bolj neizterljive, za podjetja pomenijo dodaten trud, ker jih hkrati bremenijo še obresti. K izboljšanju stanja bosta v takih razmerah največ pripomogli upoštevanje rešitev iz predloga direktive 2011/.../ES in uvajanje dodatnega ukrepa za zmanjšanje zamud pri plačilih, tj. poravnavanje medsebojnih obveznosti z obveznim večstranskim pobotom, v katerem morajo sodelovati gospodarski subjekti, ki jim uspe poravnati dospel denarne obveznosti v določenem roku. Likvidnostne težave enega gospodarskega subjekta v posamezni poslovni verigi namreč pomenijo težavo tudi za druge subjekte v tej verigi. Večstranski pobot je lahko eden ključnih instrumentov za zmanjšanje finančne nediscipline. Na splošno poslabšanje finančne discipline in s tem povezano nespoštovanje pogodbeno dogovorjenih rokov plačil se namreč pogosto prenaša tudi med gospodarske subjekte, ki bi – glede na svoj finančni položaj – sicer obveznosti lahko poravnali v krajših plačilnih rokih (poslabšuje se splošna plačilna disciplina). Menica ima pomembno vlogo v pravnem prometu med gospodarskimi subjekti, ker omogoča tudi zavarovanje denarne obveznosti. Register protestiranih menic po zgledu avstrijske ureditve bi pripomogel k večji preglednosti in bolj razširjeni uporabi menice kot sredstva zavarovanja denarne obveznosti. S preglednostjo bi se zmanjšala tudi plačilna nedisciplina, saj bi lahko gospodarski subjekti že pred sklenitvijo posla preverili, kateri gospodarski subjekti so med pogostimi neplačniki.

2 CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

S predlaganim zakonom Republika Slovenija upošteva rešitve iz predloga direktive 2011/.../ES. Cilji predloga zakona so: - določitev dovoljenih plačilnih rokov, določitev nastopa zamude in določitev sankcij za zamudo, kot to predvideva predlog direktive 2011/.../ES,

- vpeljava dolžnosti prijave denarne obveznosti v sistem večstranskega pobota za dolžnike, ki so v zamudi več kot 15 dni,

- vzpostavitev javnega registra menic, protestiranih zaradi neplačila,

- določitev kršitev civilnega pogodbenega razmerja med strankami, ki se štejejo za prekršek. **2.2 Načela**

Predlog zakona upošteva naslednja načela: **Načelo krepitve plačilne discipline** - rešitve, kot jih predvideva zakon, bodo prispevale k zmanjšanju plačilne nediscipline. **Načelo skrajševanja zamud pri plačilih** - pričakujemo, da bodo predvidene rešitve zmanjšale dosedanje zamude pri plačilih. **Načelo javnosti podatkov o dolžnikih, ki niso pravočasno poravnali denarne obveznosti, ki izvira iz menice** - pričakujemo, da bo vzpostavitev javnega registra protestiranih menic zaradi neplačila pomembno pripomogla k preglednosti neplačnikov, saj bi njihova izpostavljenost v javnem registru lahko opozorila mogoče pogodbene stranke na njihovo plačilno disciplino. **Načelo primerne sankcioniranja kršilcev** - rešitve, kot jih predvideva zakon, določajo kršitev plačilnega roka kot prekršek in uvajajo primerno sankcijo

2.3 Poglavitne rešitve

1. Upoštevanje rešitev iz predloga direktive 2011/.../ES, ki nadomešča direktivo 2000/35/ES Pretežni del predloga zakona vsebuje primerljive rešitve kot predlog direktive 2011/.../ES ki nadomešča direktivo 2000/35/ES. Predlog zakona določa rok plačila, nastanek zamude plačila in posledice zamude plačil pri plačilih med gospodarskimi subjekti in gospodarskimi subjekti in javnimi organi ter očitno nepravilne pogodbene dogovore. **Plačilni roki:** Plačilni roki med gospodarskimi subjekti, če je rok določen s pogodbo: Predlog zakona določa pravila za določitev najdaljšega dovoljenega roka za plačilo. Plačilni roki med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, če je rok določen s pogodbo: Če je dolжник javni organ, pogodbeno določen rok za izpolnitev denarne obveznosti ne sme biti daljši od 30 dni. Nastop zamude, če rok ni določen v pogodbi: Če rok za izpolnitev obveznosti gospodarskega subjekta ni pogodbeno določen, pride dolжник v zamudo po preteku: - v 30 dneh po tem, ko je prejel račun ali drugo enakovredno listino, ki v skladu s poslovno prakso pomeni zahtevek za plačilo;

- v 30 dneh od dne, ko je dolжник prejel blago ali storitev, če je dan prejema listine sporen;

- v 30 dneh po prejemu blaga ali storitve, če je dolжник prejel listino, preden je prejel blago ali storitev, ali

- v 30 dneh od dneva prejema blaga ali storitve, če sta dogovorjena ali zakonsko predpisana pregled in prevzem blaga ali storitve in je dolжник prejel listino pred dnevom pregleda ali prevzema. Če je dolжник javni organ, zakon izrecno določa, da mora biti daljši rok prevzema ali pregleda blaga ali storitve opredeljen že v razpisni dokumentaciji. **Posledice zamude** Predlog zakona ne posega v splošno obligacijsko ureditev posledic zamude. Zamudne obresti: Predlog zakona določa, da se ob morebitni zamudi javnega organa dolgovani znesek vedno obrestuje po zakonsko predpisani obrestni meri zamudnih obresti. V preostalem se obstoječa ureditev ne spreminja. Fiksni znesek nadomestila stroškov izterjave: Z začetkom teka zamudnih obresti mora dolжник upniku plačati tudi fiksni znesek nadomestila stroškov izterjave v višini 40 EUR brez predhodnega opomina. Uvedba samodejnega plačila fiksnega zneska nadomestila za stroške izterjave je novost, ki je namenjena omejevanju upravnih in notranjih stroškov, povezanih z izterjavo. **2. Dolžnost prijave denarne obveznosti v sistem večstranskega pobota** Eden od predlaganih zakonskih ukrepov, ki bo pripomogel k skrajševanju zamud in se uvaža kot dodatni instrument za njihovo preprečevanje, je večstranski pobot medsebojnih obveznosti. Večstranski pobot medsebojnih obveznosti je bil v preteklosti v Sloveniji znan način poravnavanja obveznosti, ki ga je opravljala nekdanja Služba družbenega knjigovodstva RS (SDK). S pobotanjem se dosega predvsem gospodarska korist, saj se zmanjšujejo stroški plačilnih storitev in poenostavlja poslovanje. S pobotanjem se prepreči, da ena stranka izpolni obveznost, sama pa zaradi plačilne nediscipline druge stranke ne prejme plačila. Določa se tudi obvezna prijava denarne obveznosti iz menice v večstranski pobot. **3. Register menic, protestiranih zaradi neplačila** Predlagani ukrep vzpostavitev javnega registra menic, protestiranih zaradi neplačila, bo pomembno pripomogel k preglednosti neplačnikov in skrajševanju zamud pri plačilih. Menični upnik, ki mu je bila zavrnjena poplačila menice, je menico protestiral pri protestnem organu (notar) skladno z zakonom, ki ureja menico. Notarji vodijo evidenco protestiranih menic, ki jih upniki protestirajo iz različnih razlogov. Predlagani zakon vzpostavlja enotno centralizirano informatizirano zbirko podatkov, v katero bo notar vpisal protest menice zaradi neplačila. Tako bo javno in brezplačno dostopen register učinkoval kot register nepravočasnih plačnikov, kar bo za gospodarske subjekte pomembna informacija, preden sklenejo posel z nasprotno stranko. Javna objava menic, protestiranih zaradi neplačila, pa bo gospodarske subjekte, ki ne poravnajo obveznosti v roku, tudi spodbujala, da jih čim prej poravnajo, saj bi njihova izpostavljenost v javnem registru lahko opozorila mogoče pogodbene stranke na nepravočasno izpolnjevanje pogodbenih obveznosti glede plačila. Register menic, protestiranih zaradi neplačila, bo vodil in upravljal AJPES, ki bo s soglasjem Vlade RS sprejel tarifo ter predpisal podrobnejša pravila o vzpostavitvi in vodenju registra. **3 OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREŠTVA** Sprejetje zakona nima finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva. Za izvajanje zakona ni treba zagotoviti sredstev v proračunu. **4 NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET / 5 PRIKAZ**

UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE 5.1 Ureditev na ravni EU Predlog Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih upošteva rešitve iz predloga Direktive 2011/.../ES o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih. Ker direktiva 2011/.../ES še ni bila objavljena v Uradnem listu EU in ker torej še ne velja, **zakon navedene direktive ne prenaša.**

5.2 Drugi pravni sistemi 5.2.1 Nemčija V Nemčiji so v zvezi z zamudami pri plačilih in reformo dolžniškega prava na podlagi direktive 2000/35/ES spreminjali civilni zakonik (BGB), in sicer prvič v letu 2000 s spremembami podjemne pogodbe in ureditvijo posledic dolžnikove zamude. Namen sprememb zakona je bil odpraviti zamude s plačili in zavlačevanje v zvezi z izpolnitvijo pogodb. Nemški zakonodajalec je tako reševal težave malih in srednje velikih družb, posebno pozornost pa je namenil gradbeni dejavnosti. V letu 2002 je sledila nova sprememba civilnega zakonika, ki pa je bila namenjena ureditvi pogodbenih razmerij in zapoznelih plačil med potrošniki. Pobot (Aufrechnung) je v nemškem civilnem zakoniku urejen v 387. do 396. členu, ki prav tako kot 311. člen OZ določajo hkraten dvostranski pobot obveznosti iste vrste, ki si stojita nasproti. Tudi sicer ureditev tega instituta v BGB ne odstopa od splošne ureditve v OZ. Pobot je v kontinentalnem pravu enotno urejen v materialnem pravu. Pobot v skladu z določbami BGB nastane na podlagi enostranske pobotne izjave. Drugačno ureditev učinkovanja pobota poznata italijanski in francoski pravni red, kjer pobot nastane na podlagi samega zakona. Institut večstranskega pobota v Nemčiji v zakonodaji ni izrecno opredeljen, tako da se zanj uporabljajo splošne določbe, ki veljajo za pobot. Pogodbeni pobot, v katerem nastopa več udeležencev, se imenuje skontracija (nem. Skontration). S skontracijo prenehajo terjatve več udeležencev na podlagi skupnega dogovora. Razlika med skontracijo in klasičnim pobotom je v njunem nastanku, saj skontracija temelji na pogodbenem dogovoru, za klasični pobot pa zadostuje enostranska pobotna izjava. Skontracijo nemški pravni teoretiki opredeljujejo kot na večstranskem dogovoru temelječe medsebojno prenehanje obveznosti in terjatev med več kot dvema osebama, ki same ali po svojem pooblaščenju brez kakršnega koli plačila poplačajo svoje obveznosti v vzpostavljeno verigo, v kateri si prvi in zadnji udeleženec stojita nasproti v upniškem ali dolžniškem razmerju.

5.2.2 Belgija Belgija je na podlagi direktive 2000/35/ES sprejela Zakon o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih leta 2003. V njem so določeni plačilni roki oziroma nastop zamude pri plačilu, zamudne obresti in povračilo stroškov izterjave. Opredeljuje tudi postopek ugotavljanja nepoštenih pogodbenih dogovorov, o čemer odloča pristojno sodišče. Glede pobota podobno kot v Franciji tudi v Belgiji velja, da se vzajemne terjatve, ki so med seboj povezane (istovrstne), pobotajo v insolventnih postopkih. Ker ima belgijsko civilno pravo temelji na francoskem civilnem pravu, je tudi belgijski civilni zakonik v 1290. členu določil, da pobot nastane na podlagi zakona.

5.2.3 Španija V Španiji je leta 2003 začel veljati Zakon o boju proti zamudam pri plačilih v poslovanju, ki je v notranjo zakonodajo prenesel direktivo 2000/35/ES. Ta zakon se je spremenil v letu 2010. Pobot (compensación) je urejen v 1195. in naslednjih členih španskega civilnega zakonika. Besedilo 1195. člena določa, da pobot nastane, ko sta dve osebi glede svojih pravic druga drugi dolžnika ali upnika.

5.2.4 Velika Britanija Velika Britanija je v letu 1998 omogočila podjetjem, da zahtevajo zamudne obresti za komercialne dolgove (commercial debts), in je bila ena prvih držav v Evropi, ki se je začela ukvarjati z zamudami pri plačilih in razvijati boljše plačilno kulturo. Leta 2002 je bil na podlagi direktive 2000/35/ES spremenjen Zakon o poznih plačilih komercialnih dolgov (The Late Payment of Commercial Debts (Interest) Act). V skladu z navedenim zakonom lahko gospodarski subjekti zahtevajo razumno povračilo stroškov in imajo pravico do zakonsko predpisanih zamudnih obresti. Prav tako imajo mala in srednje velika podjetja možnost, da izpodbijajo pogodbene dogovore ali splošne pogoje, ki so do njih očitno nepravilni, kadar ne zagotovijo ustreznega nadomestila zaradi zamude. Angleški pravni red v zvezi s pobotom ureja dva instituta: »set-off« in »counterclaim«, ki sta procesna instituta. Obe vrsti pobota nastaneta šele v sodnem postopku. V materialnem pravu obstajata še dva instituta, ki nista izrecno urejena, ju je pa izoblikovala sodna praksa, in sicer pogodbeni pobot (Contractual Set-off) in pobot v stečaju (Insolvency Set-off).

5.2.5 Francija Francija je direktivo 2000/35/ES prenesla v notranjepravni red s spremembami in dopolnitvami Zakona o novih finančnih pravilih, Gospodarskega zakonika in Zakona o civilnem postopku. Pobot (compensation) v Franciji nastane na podlagi zakona. Urejen je v 1289. do 1299. členu francoskega civilnega zakonika in nastane brez vednosti dolžnika. Poleg pobotanja po samem zakonu v Franciji ni prepovedan pogodbeni pobot, saj pripomore k reševanju finančnih težav pogodbenih strank. Francoski insolventni postopek dovoljuje pobot med povezanimi obveznostmi (dettes connexes), podobno kot je opredeljen v ZFPPIPP.

6 DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA 6.1 Administrativne in druge posledice: a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov: ni posledic; b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov: ni posledic.

6.2 Presoja posledic na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike: Ni posledic.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo Pričakuje se, da bo predlog zakona imel pozitivne posledice za gospodarstvo. Zagotavlja namreč boljše zaščito upnikov, večinoma malih in srednje velikih podjetij, ob spoštovanju svobode sklepanje pogodb. Pričakuje se, da bodo okrepi, predvideni v zakonu, pripomogli, da se bo razvilo pravno in poslovno okolje, ki bo spodbujalo pravočasno plačevanje v trgovinskih poslih, posredno vplivali na povečanje likvidnostnih sredstev družb in javne organe spodbujali k pravočasnemu plačevanju.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju: Ni posledic.

6.5 Presoja posledic na dokumente razvojnega načrtovanja: Ni posledic.

6.6 Izvajanje sprejetega predpisa: 6.7 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona: /

II BESEDILO ČLENOV

1. poglavje: splošne določbe in opredelitev pojmov

1. člen (predmet zakona)

(1) Ta zakon ureja ukrepe za preprečevanje zamude s plačili.

(2) Ta zakon se uporablja za določitev trenutka zamude s plačilom in posledic zamude s plačilom pri pogodbah, ki so sklenjene med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali izvesti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost.

(3) Ta zakon se ne uporablja, če je bil nad dolžnikom začel postopek zaradi insolventnosti v skladu z zakonom, ki ureja postopke zaradi insolventnosti.

2. člen (gospodarski subjekti in javni organi)

(1) Gospodarski subjekti so gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki ali samostojne podjetnice posameznice in druge pravne in fizične osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnost, ter druge pravne osebe, kadar se v skladu s predpisom občasno ali ob svoji pretežni dejavnosti ukvarjajo s pridobitno dejavnostjo, če gre za pogodbe, ki so v zvezi s tako pridobitno dejavnostjo.

(2) Javni organ po tem zakonu so:

- organ državne uprave ali samoupravne lokalne skupnosti,
- javni sklad, javna agencija, javni zavod,
- javni gospodarski zavodi in
- druge osebe javnega prava.

(3) Druga oseba javnega prava je po tem zakonu vsaka oseba:

- ki je ustanovljena za opravljanje dejavnosti, ki so v splošnem interesu in so industrijske ali poslovne narave,

- ki je pravna oseba in
- je v višini več kot 50 odstotkov financirana iz sredstev organov Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti ali drugih oseb javnega prava ali ti organi opravljajo nadzor nad poslovanjem take osebe ali ki imajo upravljavski ali nadzorni odbor, katerega več kakor polovico članov imenujejo organi Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti ali druge osebe javnega prava.

(4) Ta zakon se ne uporablja za Banko Slovenije, ko deluje v okviru izključnih pristojnosti v skladu z zakonom, ki ureja Banko Slovenije, ali z drugimi zakoni ali predpisi Evropske unije, ki določajo izključne pristojnosti Banke Slovenije.

3. člen **(dolgovana denarna obveznost)**

Dolgovana denarna obveznost je sestavljena iz glavnice v višini, ki je bila dogovorjena in bi morala biti plačana v pogodbenem ali zakonsko določenem roku, in vseh davkov in drugih obveznih dajatev, navedenih v listini, ki je podlaga za plačilo.

4. člen **(očitno nepravilen pogodbeni dogovor)**

(1) Očitno nepravilen pogodbeni dogovor je dogovor, ki določa rok plačila ali višino zamudnih obresti ali povrnitev stroškov izterjave in je očitno nepravilen do upnika.

(2) Velja in nasprotni dokaz ni dovoljen, da je očitno nepravilen dogovor:

- o izključitvi nadomestila za stroške izterjave,
- o izključitvi plačila zamudnih obresti,
- o plačilnem roku daljšem od 60 dni, če je dolжник gospodarski subjekt in dogovor ni sklenjen v pisni obliki,
- o plačilnem roku daljšem od 30 dni, če je dolжник javni organ, ali
- s katerim bi bil določen dan izdaje računa ali druge enakovredne listine.

(3) Pri presojanju, ali je pogodbeni dogovor, za katerega ne velja domneva iz prejšnjega odstavka, očitno nepravilen, je treba upoštevati vse okoliščine konkretnega primera, zlasti pa:

- odstopanje dogovora od dobrih poslovnih običajev,
- načelo vestnosti in poštenja, načelo prepovedi zlorabe pravic in druga načela civilnega prava,
- naravo blaga ali storitve in
- obstoj objektivnih razlogov za odstopanje od določb tega zakona.

(4) Očitno nepravilen pogodbeni dogovor je ničen.

(5) Pravni interes za vložitev tožbe, s katero se zahteva ugotovitev ničnosti očitno nepravičnega pogodbenega dogovora, ima tudi vsaka organizacija, ki je pravna oseba, ustanovljena za varovanje pravic in interesov svojih članov, če je od njene ustanovitve do trenutka vložitve tožbe že preteklo najmanj eno leto, in ki dejansko deluje.

2. poglavje: določitev plačilnega roka in trenutek nastopa zamude

5. člen **(dogovorjeni rok za plačilo)**

(1) Dogovorjeni rok za plačilo med gospodarskimi subjekti ne sme biti daljši od 60 dni. Izjemoma je dogovorjeni rok za plačilo lahko daljši od 60 dni, če je dolžina roka dogovorjena v pisni obliki in če tak rok ne prestavlja dogovora iz 4. člena tega zakona.

(2) Če drug zakon ne določa drugače, začne rok iz prejšnjega odstavka teči z dnem:

- dogovorjenim za prejem blaga ali izvedbo storitve, če je dan prejema blaga ali izvedbe storitve dogovorjen in je blago prejeto ali storitev izvedena pred dogovorjenim dnevom ali na dogovorjeni dan,
- prejema blaga ali izvedbe storitve bodisi kadar je dan prejema blaga ali izvedbe storitve dogovorjen, vendar je blago prejeto ali storitev izvedena z zamudo, bodisi kadar dan prejema blaga ali izvedbe storitve ni dogovorjen.

6. člen **(dogovorjeni rok za plačilo, kadar je dolжник javni organ)**

(1) Če je dolжник javni organ, dogovorjeni rok za plačilo ne sme biti daljši od 30 dni.

(2) Če drug zakon ne določa drugače, začne rok iz prejšnjega odstavka teči z dnem:

- dogovorjenim za prejem blaga ali izvedbo storitve, če je dan prejema blaga ali izvedbe storitve dogovorjen in je blago prejeto ali storitev izvedena pred dogovorjenim dnevom ali na dogovorjeni dan,
- prejema blaga ali izvedbe storitve bodisi kadar je dan prejema blaga ali izvedbe storitve dogovorjen, vendar je blago prejeto ali storitev izvedena z zamudo, bodisi kadar dan prejema blaga ali izvedbe storitve ni dogovorjen.

7. člen **(določitev roka za plačilo, če ta ni dogovorjen)**

(1) Če rok za plačilo obveznosti dolžnika ni dogovorjen, mora dolжник svojo denarno obveznost izpolniti v 30 dneh od dneva, ko je prejel račun ali drugo enakovredno listino, ki v skladu s poslovnno prakso pomeni zahtevek za plačilo.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek mora dolжник svojo obveznost izpolniti:

- v 30 dneh od dneva, ko je dolжник prejel blago ali storitev, če je dan prejema listine iz prvega odstavka tega člena sporen;
- v 30 dneh po prejemu blaga ali storitve, če je dolжник prejel listino iz prvega odstavka tega člena, preden je prejel blago ali storitev, ali
- v 30 dneh od dneva prejema blaga ali storitve, če je dogovorjen ali zakonsko predpisan pregled blaga ali storitve ter je dolжник prejel listino iz prvega odstavka tega člena pred dnevom pregleda.

(3) Pogodbeni stranki se lahko pisno dogovorita, da je rok za pregled blaga ali storitve iz zadnje alineje prejšnjega odstavka daljši od 30 dni, če tak rok ne pomeni očitno nepravičnega pogodbenega dogovora.

(4) Če je dolжник javni organ, mora biti daljši rok pregleda blaga iz prejšnjega odstavka opredeljen že v razpisni dokumentaciji.

8. člen

(nastop zamude)

Dolжник je v zamudi, če ne izpolni denarne obveznosti v roku za izpolnitev, ki je dogovorjen ali določen z zakonom.

3. poglavje: posledice zamude

9. člen
(uporaba zakonika, ki ureja obligacijska razmerja)

Razen če ta zakon ne določa drugače, se za posledice nastopa zamude uporablja zakonik, ki ureja obligacijska razmerja.

10. člen
(prepoved pogodbenih zamudnih obresti)

Upnik in dolжник, ki je javni organ, se ne moreta dogovoriti, da je obrestna mera zamudnih obresti nižja ali višja od obrestne mere zamudnih obresti, določene z zakonom, ki določa predpisano višino zamudnih obresti.

11. člen
(povrnitev stroškov izterjave)

(1) Če je dolжник v zamudi, je upnik brez predhodnega opomina za vsako terjatev od dolžnika upravičen zahtevati plačilo nadomestila stroškov izterjave.

(2) Stroški izterjave iz prejšnjega odstavka znašajo 40 eurov.

(3) Določbi prvega in drugega odstavka tega člena ne omejujeta ali izključujeta pravice do povračila stroškov, ki ga je upnik upravičen zahtevati v skladu s pogodbo ali drugimi predpisi.

(4) Stroški izterjave se ne štejejo med izvršilne stroške, kot jih določa zakon, ki ureja postopek izvršbe.

(5) Pravica upnika iz prvega odstavka tega člena zastara v treh letih od dneva nastanka zamude.

4. poglavje: večstranski pobot**1. podpoglavje: splošne določbe**

12. člen
(večstranski pobot)

(1) Večstranski pobot je način prenehanja neposredno in posredno vzajemnih denarnih obveznosti.

(2) V večstranski pobot se lahko prijavi tudi nedospela denarna obveznost, če se pogodbeni stranki o tem pisno dogovorita.

13. člen
(načela delovanja sistema večstranskega pobota)

Upravljalci sistemov večstranskega pobota morajo zagotoviti:

- da sistemi zagotavljajo varno, popolno in pravočasno izpeljavo večstranskega pobota,
- da udeleženci v postopku večstranskega pobota pridobijo dokazilo o opravljenem večstranskem pobotu,
- elektronsko hrambo dokazil o opravljenih večstranskih pobotih,
- enakovreden položaj vseh udeležencev večstranskega pobota,
- neprekinjeno delovanje sistemov in
- varovanje poslovnih skrivnosti udeležencev v postopku večstranskega pobota.

14. člen
(pravila sistema za večstranski pobot)

(1) Upravljalci sistemov večstranskega pobota sprejmejo v skladu z načeli delovanja sistema večstranskega pobota iz 13. člena tega zakona splošna pravila sistemov večstranskega pobota, s katerimi določijo:

- postopek prijave denarne obveznosti v sistem večstranskega pobota,
- cene storitev,
- urnik sistema večstranskega pobota,
- način, popravo in preklic vnosa ter
- obdelavo podatkov v sistemu.

(2) Splošna pravila sistema večstranskega pobota upravljalci sistemov večstranskega pobota objavijo na svojem spletnem portalu.

15. člen
(pravilnost vnosov in odgovornost upravljalcev)

(1) Za pravilnost vnosov v sistem večstranskega pobota prijavljenih denarnih obveznosti, odpravo napak v vnesenih prijavah in škodo, ki nastane zaradi nepravilnosti predloženih podatkov, odgovarja dolжник.

(2) Upravljalci sistemov večstranskega pobota ne popravljajo rezultatov večstranskega pobota, ki so posledica nepravilnih podatkov v dolžnikovi prijavi denarne obveznosti v večstransko pobotanje.

(3) Upravljalci sistemov večstranskega pobota so odgovorni za morebitno škodo, ki nastane zaradi nepravilne obdelave podatkov o denarnih obveznostih iz dolžnikove prijave v sistem večstranskega pobota ali zaradi nespoštovanja pravil iz 14. člena tega zakona.

2. podpoglavje: dolžnost prijave denarne obveznosti v sistem

16. člen
(dolžnost prijave denarne obveznosti v večstranski pobot)

- (1) Dolžnik mora obveznost iz 3. člena tega zakona v 15 dneh po nastanku zamude prijaviti v večstranski pobot pri upravljavcu sistema obveznega večstranskega pobota, ki je določen v skladu s 31. členom tega zakona (v nadaljnjem besedilu: upravljavec).
- (2) Upravljavec zagotavlja večstranski pobot denarnih obveznosti iz prejšnjega odstavka enkrat mesečno.
- (3) Upravljavec prek spletne informacijske rešitve na varen način omogoča upnikom preverjanje prijavljenih denarnih obveznosti njihovih dolžnikov v posameznem krogu pobota.

17. člen
(način prijave denarne obveznosti v večstranski pobot)

- (1) Dolžnik prijavi obveznost iz 16. člena tega zakona do posameznega upnika. Prijava mora vsebovati te podatke:
- davčno številko upnika,
 - datum in številko računa,
 - datum nastanka zamude,
 - znesek neporavnane obveznosti po računu in
 - zaporedno številko prijave.
- (2) S prijavo denarne obveznosti v sistem večstranskega pobota dolžnik izgubi pravico do ugovora zoper sklep o davčni izvršbi v skladu z določbo zakona, ki ureja davčni postopek, o ugovoru dolžnikovega dolžnika.
- (3) Upravljavec s pomočjo spletne informacijske rešitve Davčni upravi Republike Slovenije omogoča preverjanje teh podatkov o prijavljenih obveznostih dolžnikov v posameznem krogu pobota po posameznih upnikih:
- davčne številke upnika,
 - davčne številke dolžnika,
 - datuma in številke računa,
 - znesek neporavnane obveznosti po računu,
 - datuma nastanka zamude,
 - zaporedne številke prijave in
 - podatka o opravljenem večstranskem pobotu.
- (4) Ne glede na prejšnji odstavek dolžnik ni dolžan v večstranski pobot prijaviti denarne obveznosti:
- katere plačilo je zavarovano z instrumenti za zavarovanje plačil, razen denarnih obveznosti, ki izvirajo iz menic, za katere se v 18. členu tega zakona zahteva prijava v večstranski pobot,
 - v zvezi s katero poteka spor pri pristojnem sodišču ali v zvezi s katero poteka izvršilni postopek.
- (5) Davčna uprava Republike Slovenije lahko v roku treh dni pred datumom pobota upravljavca sistema večstranskih pobotov obvesti o izvetju določene prijavljene obveznosti iz sistema večstranskega pobota, če gre za obveznost do določenega davčnega dolžnika. Upravljavec sistema večstranskih pobotov obveznosti, na katero se nanaša obvestilo davčnega urada, ne vključi v večstranski pobot.
- (6) Preostanek dospelosti denarne obveznosti, ki ga dolžniku ni uspelo pobotati v skladu s prvim odstavkom tega člena, lahko dolžnik poravnava na druge načine, vključno s ponovno prijavo obveznosti v večstranski pobot pri upravljavcih sistema večstranskega pobota.
- (7) Upravljavec sprejme tarifo in pravila sistema za večstranski pobot, ki se opravi na podlagi prvega odstavka.
- (8) Tarifa in pravila sistema iz prejšnjega odstavka ter njune spremembe začnejo veljati, ko da k njihovem predlogu soglasje ministrstvo pristojno za finance.

18. člen
(obvezna prijava denarne obveznosti iz menice v večstranski pobot)

- (1) Menični dolžnik, ki je gospodarski subjekt ali javni organ, mora denarno obveznost iz menice v 15 dneh po nastanku zamude prijaviti v večstranski pobot pri upravljavcu, če je menica:
1. vpisana v register iz 19. člena tega zakona in v 15 dneh po vpisu v register ni bila poravnana denarna obveznost iz take menice;
 2. izdana kot lastna menica v skladu z zakonom, ki ureja menico, in je menični dolžnik ob dospelosti ne plača ali je ne plača v celoti;
 3. izdana s »klavzulo brez protesta« v skladu z zakonom, ki ureja menico, in je menični dolžnik ob dospelosti ne plača ali je ne plača v celoti;
 4. plačljiva v breme denarnih sredstev, ki se vodijo na uporabnikovem plačilnem računu pri ponudniku plačilnih storitev v skladu z zakonom, ki ureja plačilne storitve, in sredstva pri ponudniku plačilnih storitev ne zadoščajo za poravnavo menične obveznosti.
- (2) Menični dolžnik iz prejšnjega odstavka je oseba, ki mora v skladu z zakonom, ki ureja menico, plačati denarno obveznost, določeno v menici.

5. poglavje: register menic, protestiranih zaradi neplačila

19. člen
(register protestiranih menic zaradi neplačila)

- (1) Register menic, protestiranih zaradi neplačila (v nadaljevanju: register), je enotna centralizirana informatizirana zbirka podatkov, v katero mora notar vpisati v skladu z zakonom, ki ureja menico, napravljene proteste menic zaradi neplačila, če so menice izdali gospodarski subjekti.
- (2) Register vzpostavi in upravlja AJ PES.

20. člen
(vpis v register)

- (1) AJ PES zagotovi opravo vpisa v register na zahtevo notarja, ki napravi protest zaradi neplačila menice, ki se vpisuje v register.

(2) V registru se obdelujejo ti podatki:

- davčna številka meničnega dolžnika, pridobljena v skladu z zakonom, ki ureja davčni register,
- firma ali ime meničnega dolžnika ter njegov sedež in poslovni naslov,
- matična številka meničnega dolžnika, če je ta pravna oseba, podjetnik ali zasebnik, ki je vpisan v Poslovni register Slovenije,
- datum izdaje menice, ki se vpisuje v register,
- datum in številka naprave protesta menice, ki se vpisuje v register,
- navedba menične obveznosti, ki jo vsebuje menica, ki se vpisuje v register, in
- ime in priimek ter sedež notarja, ki vloga zahtevo za vpis v register.

(3) AJPES po uradni dolžnosti pridobi podatke iz prejšnjega odstavka iz obstoječih uradnih evidenc, ki jih vodijo za to pooblaščeni organi.

(4) Podatki iz drugega odstavka tega člena se v registru vodijo do dneva prvega obvestila o poplačilu menične obveznosti oziroma še dve leti od datuma napravljenega protesta. AJPES podatke izbriše na zahtevo notarja, ki ga je menični dolžnik, izdajatelj menice ali remitent, obvestil o poplačilu menične obveznosti.

(5) AJPES v soglasju z Vlado Republike Slovenije sprejme tarifo o nadomestilu stroškov za vpis podatkov v register ter podrobnejša pravila o vzpostavitvi in vodenju registra ter postopku vpisov.

21. člen **(dostop do podatkov iz registra)**

Podatki v registru so javni in brezplačno dostopni na spletnem portalu AJPES.

6. poglavje: kodeks ravnanja

22. člen **(kodeks ravnanja)**

(1) Interesna združenja gospodarskih subjektov lahko zaradi zagotovitve boljše plačilne discipline sprejmejo kodeks ravnanja članov.

(2) Interesna združenja gospodarskih subjektov lahko na podlagi obvestil svojih članov mesečno v sredstvih javnega obveščanja ali na svojem spletnem portalu objavljajo sezname hitrih plačnikov, kadar je v kodeksih iz prejšnjega odstavka opredeljen način obveščanja in javne objave seznama hitrih plačnikov.

7. poglavje: nadzor nad izvajanjem zakona

23. člen **(nadzor)**

Izvajanje tega zakona nadzirajo in ugotavljajo kršitve iz 26. člena tega zakona inšpektorati in drugi organi v skladu s svojimi pristojnostmi.

24. člen **(postopek nadzora)**

(1) Nadzorni organi iz 23. člena tega zakona morajo postopek nadzora začeti tudi na podlagi anonimne prijave.

(2) Nadzorni organi ob sumu kršitev, ki niso v njihovi pristojnosti, nemudoma odstopijo ugotovitve stvarno pristojnemu organu.

(3) Vsak nadzorni organ ima na področju, ki ga nadzoruje, pristojnost izdati odločbo o prekršku glede ugotovljene kršitve po tem zakonu.

25. člen **(dostop do informacij)**

(1) Državni organi, ki razpolagajo z informacijami, potrebnimi za nadzor nad izvajanjem tega zakona, morajo te informacije dati nadzornim organom iz 23. člena tega zakona.

(2) Upravitelj obveznega večstranskega pobota organom nadzora po tem zakonu zagotavlja vpogled v vse prijave posameznih dolžnikov z zapisovanjem namena dostopa do podatkov.

8. poglavje: kazenske določbe

26. člen **(prekrški)**

(1) Z globo od 100 do 10.000 eurov se kaznuje gospodarski subjekt oziroma javni organ, ki ni organ državne uprave ali samoupravne lokalne skupnosti, če:

1. ne plača dolgovane denarne obveznosti, ki ni prenehala v skladu z zakonom, ki ureja obligacijska razmerja, v rokih, določenih v 5., 6. ali 7. členu tega zakona;
2. če krši dolžnost prve prijave dolgovane denarne obveznosti v sistem za večstranski pobot v skladu s 16. ali 18. členom tega zakona.

(2) Z globo od 50 do 5.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba gospodarskega subjekta ali odgovorna oseba javnega organa, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

27. člen **(odločanje nadzornih organov o prekršku)**

Globe, predpisane s tem zakonom, se lahko v hitrem postopku izrekajo tudi v višjem znesku, kakor je najnižji predpisani znesek globe, ne smejo pa presegati najvišjih zneskov glob, ki so za prekršek predpisane po tem zakonu.

9. poglavje: prehodne in končna določba

28. člen (ohranitev veljavnosti že dogovorjenih pogodbenih rokov)

Pogodbeni roki, določeni pred uveljavitvijo tega zakona, ostanejo v veljavi v dolžini, kot so bili določeni.

29. člen (uporaba tega zakona, če rok za izpolnitev ni bil določen)

Če pogodba, sklenjena pred uveljavitvijo tega zakona, ne določa roka za izpolnitev denarne obveznosti in je upnik denarne obveznosti že izpolnil svojo nasprotno pogodbeno obveznost, začnejo roki iz 7. člena tega zakona teči z dnem uveljavitve tega zakona.

30. člen (uporaba tega zakona za posledice zamude)

- (1) Ta zakon ne ureja posledic zamude s plačilom denarne obveznosti, če je zamuda nastala pred uveljavitvijo tega zakona.
- (2) Za prekršek, ki ga določa 1. točka prvega odstavka 26. člena tega zakona, se kaznuje subjekt, katerega ravnanje ureja 26. člen tega zakona, če ne plača svoje denarne obveznosti, z izpolnitvijo katere je bil že v zamudi pred uveljavitvijo tega zakona, v 60 dneh po uveljavitvi tega zakona.
- (3) Dolжник mora prvič prijaviti svojo obveznost, z izpolnitvijo katere je bil že v zamudi pred uveljavitvijo tega zakona za več kot 15 dni, v sistem večstranskega pobota v skladu s 16. in 18. členom tega zakona v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona.

31. člen (izbira upravljavca)

- (1) V letih 2011 in 2012 je upravljavec sistema obveznega večstranskega pobota iz 2. podpoglavja 4. poglavja tega zakona Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.
- (2) Vlada Republike Slovenije do 31. decembra 2012 izvede postopek podelitve koncesije upravljanja sistema obveznega večstranskega pobota iz 2. podpoglavja 4. poglavja tega zakona in izbere upravljavca.

32. člen (veljavnost zakona)

- (1) Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek se določbe 5. poglavja začnejo uporabljati 90 dni po uveljavitvi tega zakona.

III. OBRAZLOŽITEV K 1. členu S 1. členom predloga zakona se opredeljuje namen zakona, to je določitev rokov plačila, trenutka nastanka zamude plačila in posledice zamude plačil pri plačilih med gospodarskimi subjekti ter gospodarskimi subjekti in javnimi organi (začetek teka zamudnih obresti, nadomestilo za stroške izterjave), ter določajo ukrepi za skrajševanje zamude (večstranski pobot, javni register menic, protestiranih zaradi neplačila).

K 2. členu S predlaganim členom so pojasnjeni pojmi gospodarski subjekt, javni organ in druga oseba javnega prava.

K 3. členu S predlaganim prvim odstavkom je pojasnjen pomen pojma »dolgovana denarna obveznost«, in sicer je to glavica, ki mora biti plačana v pogodbenem ali zakonsko določenem roku, vključno z vsemi davščinami.

K 4. členu 4. člen predloga zakona opredeljuje očitno nepravilčen pogodbeni dogovor. Določa, kateri pogodbeni dogovori se vedno štejejo za očitno nepravilčne, opredeljuje pa tudi merila za presojo dogovorov, ki z neizpodbitno domnevo niso zajeti.

Morebitna ničnost pogodbenih dogovorov, za katere domneva ne velja, se ugotavlja ob upoštevanju meril, navedenih v tretjem odstavku 4. člena. Tako je mogoče, da bi bil ničen tudi pogodbeni dogovor o 15-dnevnem plačilnem roku, če bi se npr. izkazalo, da je bil dosežen z zlorabo dobre vere ali npr. kršitvijo dobrih poslovnih običajev.

Merila, ki so določena v tretjem odstavku 4. člena, v slovenskem pravu niso novost. Tako npr. 121. člen Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – UPB; v nadaljnjem besedilu: OZ) določa, da so nična določila splošnih pogojev, ki nasprotujejo dobrim poslovnim običajem, in to celo, če je splošne pogoje, ki jih vsebujejo, odobril pristojni organ.

Zakon določa, da je očitno nepravilčen pogodbeni dogovor ničen. Ne določa pa, da bi bila nična celotna pogodba, ki vsebuje očitno nepravilčen pogodbeni dogovor. Tako se pri ničnosti pogodbenega dogovora uporabi 88. člen OZ, ki določa, da »zaradi ničnosti kakšnega pogodbenega določila ni nična tudi sama pogodba, če lahko obstane brez ničnega določila in če to določilo ni bilo ne pogodbeni pogoj ne odločilen nagib, zaradi katerega je bila pogodba sklenjena«.

Zakon kot sankcijo za nepravilčen pogodbeni dogovor določa ničnost. 7. člen predloga direktive 2011/_/ES, katerega prenos je namen 4. člena zakona, določa, da je nepravilčen pogodbeni dogovor »unenforceable«. Direktiva 2011/_/ES torej omogoča tudi določitev blažje sankcije, kot je ničnost. Vendarle je predlagatelj kot sankcijo določil ničnost, saj ničnost bolj kot druge milejše sankcije (npr. izpodbijnost ali določba, da sodišče zavrne uporabo tovrstnega določila) varuje upnika. Če je pogodbeni dogovor ničen, je ničen že sam po sebi, sodba sodišča je ugotovitvena in ne oblikovalna, prav tako pa sodišče pazi na ničnost po uradni dolžnosti.

Člen podeljuje aktivno legitimacijo za vložitev tožbe tudi interesnim združenjem. Ne dovoljuje pa jim, da bi lahko zahtevala podatke od pogodbenih strank, ki so potrebni za vložitev tožbe, omogoča le, da interesno združenje vloži tožbo, če zve za razloge, ki jo utemeljujejo.

K 5. členu Prvi odstavek določa najdaljši dovoljen dogovorjen rok za plačilo.

Drugi odstavek določa dan, s katerim začne teči rok za plačilo. Da bi se izognili zlorabam, ki bi jih omogočalo vezanje začetka teka roka na izdajo računa (ta je lahko izdan pred izpolnitvijo pogodbene obveznosti ali po njej, kar bi skrajšalo oziroma podaljšalo dejanski plačilni rok) ali na dan prejema računa (ta je lahko datiran za nazaj ali sporen – ko npr. dolжник zanika, da bi ga prejel), zakon veže trenutek začetka teka roka na dejstvo dobave blaga ali izvedbe storitve.

V drugem odstavku 5. člena se razlikuje med pogodbo, v kateri mora biti blago dobavljeno ali storitev izvedena na točno določen dan, in pogodbo, v kateri datum dobave blaga ali izvedbe storitve ni določen.

Če je datum dobave blaga ali izvedbe storitve določen, lahko (v pomenu dejanske izvedbe in ne v pomenu vrednotenja pravne ustreznosti takega ravnanja) pogodbeni stranka, ki mora dobaviti blago ali izvesti storitev, svojo dolžnost izpolni pred dnevom, ki je določen za dobavo blaga, na ta dan ali po njem. Če jo izpolni na dan, ki je dogovorjen kot dan dobave blaga ali izvedbe storitve, ravna v skladu s pogodbo, dilem o ustreznosti njenega ravnanja ni. Če pa svojo obveznost izpolni pred dnevom, ki je dogovorjen kot dan dobave blaga ali izvedbe storitve, ne bi bilo primerno, če bi lahko zaradi dejanja, ki je nastalo po njeni volji, zahtevala plačilo pred dnevom, ki je bil pogodbeno dogovorjen, saj bi tako s svojim dejanjem dejansko spremenila pogodbo mimo volje nasprotne stranke. Če pogodbeni stranka izpolni svojo obveznost po dnevom, ki je dogovorjen kot dan dobave blaga ali izvedbe storitve, je kršila pogodbo. Če bi rok za plačilo tekel od dogovorjenega dneva, bi upnik denarne obveznosti, ki pa je zamudil z izpolnitvijo svoje nasprotne obveznosti, z zamudo dejansko skrajšal plačilni rok. Da bi se izognili navedenemu, je določeno, da začne v tem primeru rok za izpolnitev teči z dnem dejanske dobave blaga ali izvedbe storitve.

Če datum dobave blaga ali izvedbe storitve ni dogovorjen, začne rok za izpolnitev teči z dnem dejanske dobave blaga ali izvedbe storitve.
K 6. členu Če je dolžnik javni organ, pogodbeno določen rok za izpolnitev denarne obveznosti ne sme biti daljši od 30 dni.

Za začetek teka roka velja vse, kar je navedeno pri obrazložitvi prejšnjega člena.

K 7. členu 7. člen predloga zakona določa plačilni rok, če ta ni pogodbeno dogovorjen, in to ne glede na to, kateri subjekt iz drugega člena predloga zakona je dolžnik. Predlog zakona določa te plačilne roke:

- 30 koledarskih dni od dneva prejema računa ali druge ustrezne zahteve za plačilo;
- 30 koledarskih dni od dneva prejema blaga ali storitev, če je dan prejema računa ali druge ustrezne zahteve za plačilo sporen;
- 30 koledarskih dni od dneva prejema blaga ali storitve, če je dolžnik prejel račun ali drugo zahtevo za plačilo, preden je prejel blago ali storitev, ali
- 30 koledarskih dni od dneva prejema blaga ali storitve, če je dogovorjen ali zakonsko predpisan pregled blaga ali storitve ter je dolžnik prejel račun ali drugo ustrezno zahtevo za plačilo pred dnevom pregleda.

Pogodbeni stranki lahko skleneta pisni dogovor, da je rok za prevzem ali pregled blaga daljši od 30 dni, če ta ne pomeni očitno nepravilnega pogodbenega dogovora.

K 8. členu Predlog zakona v 8. členu določa, kdaj je dolžnik v zamudi.

K 9. členu Člen določa, da se, če ta zakon ne določa drugače, za določitev posledic zamude uporablja OZ. **K 10. členu** Ob upoštevanju 10. člena se pri zamudi javnega organa dolgovani znesek vedno obrestuje po zakonsko predpisani obrestni meri zamudnih obresti.

K 11. členu Predlagani člen določa, da je upnik upravičen od dolžnika zahtevati plačilo nadomestila stroškov izterjave brez prehodnega opominjanja. Upnik je upravičen do fiksnega zneska 40 evrov. Ta fiksno določen znesek stroškov izterjave pomeni nadomestilo za stroške in ne omejuje ali izključuje pravice do povračila stroškov, ki ga je upnik upravičen zahtevati v skladu z drugimi predpisi.

K 12. členu 12. člena opredeljuje pojem večstranskega pobota. Večstranski pobot je način prenehanja neposredno in posredno vzajemnih denarnih obveznosti.

V večstranski pobot se lahko prijavi tudi nedospela denarna obveznost, če se pogodbeni stranki o tem pisno dogovorita.

Večstranski pobot se v Sloveniji že opravlja kot tržna storitev in ni reguliran. Podpoglavje o splošnih določbah večstranskega pobota tako določa nekatera temeljna pravila za opravljanje te tržne dejavnosti tudi v prihodnje. **K 13. členu** Upravitelj sistemov večstranskega pobota morajo zagotoviti uresničevanje teh načel večstranskega pobota:

- varna, popolna in pravočasna izpeljava večstranskega pobota,
- predložitev dokazila o opravljenih večstranskih pobotih vsem udeležencem,
- elektronska hramba dokazil o opravljenih večstranskih pobotih,
- neprekinjeno delovanje sistemov in
- varovanje poslovnih skrivnosti udeležencev v postopku večstranskega pobota.

K 14. členu Upravitelj sistema večstranskega pobota morajo sprejeti in na svojih spletnih portalih objaviti pravila večstranskega pobota, v katerih določijo postopek prijave denarne obveznosti v sistem večstranskega pobota, ceno take storitve, urnik sistema večstranskega pobota ter način vnosa in obdelave podatkov.

K 15. členu Za pravilnost vnosov podatkov o prijavljenih denarnih obveznostih v sistem večstranskih pobotov odgovarja dolžnik, upravitelj pa vnesenih podatkov ne smejo popravljati. So pa upravitelji odgovorni dolžnikom za morebitno škodo, ki nastane zaradi nepravilne obdelave podatkov o prijavljenih denarnih obveznostih iz dolžnikove prijave v sistemu večstranskega pobota ali nespoštovanja določb pravil, ki jih morajo upravitelji sprejeti skladno s 14. členom.

K 16. členu Predlog zakona določa obveznost dolžnika, da prvič prijavi denarno obveznost v večstranski pobot pri upravitelju sistema obveznega večstranskega pobota. Nasprotno kot v 1. podpoglavju 4. poglavja, v katerem je določenih le nekaj pravil za opravljanje dejavnosti večstranskih pobotov kot tržne dejavnosti pri katerem koli ponudniku te storitve, je v 2. podpoglavju določena obveznost prve prijave denarnih obveznosti v večstranski pobot pri upravitelju.

V večstranski pobot denarno obveznost vedno prijavi dolžnik. Da bo imel tudi upnik pregled nad denarno obveznostjo, ki jo dolžnik prvič prijavi v obvezni večstranski pobot pri upravitelju, mu mora upravitelj na svojem spletnem portalu zagotoviti preverjanje denarnih obveznosti, ki jih njegovi dolžniki prijavijo v posameznem krogu pobota.

K 17. členu 17. člen predloga zakona določa način prijave v obvezni večstranski pobot in podatke, ki jih mora prijava vsebovati.

Drugi odstavek predloga zakona določa kot posledico prijave denarne obveznosti v večstranski pobot, da dolžnikov dolžnik izgubi pravico do ugovora zoper sklep o davčni izvršbi na denarno terjatev. Drugi odstavek 174. člena Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2) namreč določa, da dolžnikov dolžnik v svojem ugovoru zoper sklep o davčni izvršbi lahko ugovarja, da davčnemu dolžniku ni dolžan, da je ta dolg pogojen ali da ta dolg še ni dospel v plačilo in ne bo dospel v plačilo v enem letu od prejema sklepa. Ti ugovori dolžnika davčnega dolžnika s prijavo v obvezni večstranski pobot niso več mogoči.

Ker enkrat večstranski pobot ne zagotavlja popolne poravnave denarnih obveznosti, šesti odstavek tega člena dolžnikom omogoča, da lahko preostanek dospele denarne obveznosti, ki jim ga ni uspelo pobotati v obveznem prvem krogu večstranskega pobota, poravnajo na druge načine, vključno s ponovno vključitvijo v večstranski pobot pri katerem koli upravitelju sistema večstranskega pobota.

Upravitelj sprejme tarifo in pravila sistema za večstranski pobot, h katerima mora dati predhodno soglasje minister pristojen za finance.

K 18. členu Da bi bila denarna obveznost, ki izvira iz menice, verjetneje poplačana, 18. člen predloga zakona obvezuje meničnega dolžnika, da mora prijaviti denarno obveznost, ki izvira iz menice, v večstranski pobot pri upravitelju sistema obveznega večstranskega pobota. Pri tem so upoštewane posebnosti ureditve menice v Zakonu o menici in drugih področnih zakonih.

K 19. členu Predlog zakona daje pravno podlago za vzpostavitev registra menic, protestiranih zaradi neplačila, kot enotno centralizirano informatizirano zbirko podatkov. Register bo vzpostavil in upravljal AJPes. Register protestiranih (iz katerega koli razloga v skladu z Zakonom o menici in ne zgolj zaradi neplačila) menic sicer že vodi Notarska zbornica, saj je v skladu z Zakonom o menici notar pristojni protestni organ. Dodana vrednost novega registra menic, protestiranih zaradi neplačila, je javnost podatkov v registru, kar bo za gospodarske subjekte pomembna informacija, preden sklenejo posel z drugo pogodbeno stranko.

K 20. členu Ta člen predloga zakona določa način vpisa podatkov v register menic, protestiranih zaradi neplačila: AJPes bo opravil vpis v register na zahtevo notarja, ki napravi protest zaradi neplačila. Določeni so tudi podatki, ki se v registru obdelujejo.

Ker so podatki v registru javni, je zelo pomembna določba v tem členu, ki predpisuje, da se podatki iz registra vodijo do prvega obvestila o poplačilu menične obveznosti oziroma še dve leti od dneva napravljenega protesta.

Podrobnejša pravila o vzpostavitvi in vodenju registra bo predpisal AJPes v soglasju z Vlado RS.

K 21. členu 21. člen predloga zakona določa, da so podatki iz registra protestiranih menic javni in brezplačno dostopni na spletni strani AJPes.

K 22. členu Zaradi zagotavljanja plačilne discipline lahko interesna združenja gospodarskih subjektov sprejmejo kodeks ravnanja svojih članov.

Interesna gospodarska združenja lahko tudi v sredstvih javnega obveščanja ali na svojem spletnem portalu objavijo seznime hitrih plačnikov. To so seznami gospodarskih subjektov, ki svoje denarne obveznosti do pogodbenih strank poravnavaajo še pred potekom plačilnega roka.

K 23. členu Predlagani člen določa pristojnost v zvezi z nadzorom nad izvajanjem posameznih določb tega zakona. Nadzor opravljajo inšpektorati in drugi organi v skladu s svojimi pooblastili.

K 24. členu 24. člen predloga zakona ureja postopek nadzora, in sicer ima vsak nadzorni organ na področju, ki ga nadzoruje, pristojnost izdati odločbo o prekršku.

K 25. členu Predlagani člen določa obvezo državnih organov, da tržni inšpekciji sporočajo informacije, ki so potrebne za nadzor nad spoštovanjem določb tega zakona.

Zaradi učinkovitega nadzora nad izpolnjevanjem obveznosti dolžnikov prve prijave njihovih denarnih obveznosti v večstranski pobot imajo nadzorni organi zagotovljen vpogled v vse prijave posameznih dolžnikov z zapisovanjem dostopa do podatkov.

K 26. členu Predlagani člen določa globe za kršitev obveznosti, določenih v posameznih členih predloga zakona.

K 27. členu Člen vsebuje zakonsko pooblastilo nadzornemu organu za izrekanje glob v hitrem postopku tudi v višjem znesku, kakor je najnižji predpisani znesek globe v razponu.

K 28. členu Predlagani člen določa, da do uveljavitve tega zakona veljajo pogodbeni roki v dolžini, kot so bili določeni.

K 29. členu Predlagani člen določa, da v primeru, če pogodba, sklenjena pred uveljavitvijo tega zakona, ni določila roka za izpolnitev denarne obveznosti in je upnik svojo pogodbeno obveznost že izpolnil, začnejo z dnem uveljavitve tega zakona teči roki iz 7. člena tega zakona.

K 30. členu Člen določa pravila za uporabo tega zakona, v primeru da je do zamude prišlo že pred objavo tega zakona.

K 31. členu Prehodna določba določa način izbire upravljavca sistema obveznega večstranskega pobota.

K 32. členu

Ta člen določa začetek veljavnosti zakona.